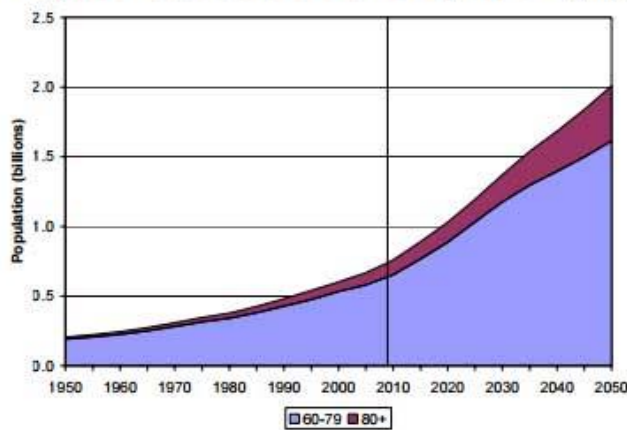

รายงานธุรกิจบริการผู้สูงอายุในเกาหลีใต้ (Silver Industry)

สภาวะสังคมผู้สูงอายุเป็นสภาวะปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งในศตวรรษที่ 21 ที่ทั้งโลกต้องเผชิญ โดย สภาวะสังคมผู้สูงอายุจะแบ่งเป็น 3 ระดับตามคำนิยามของสหประชาชาติ (United Nations) ได้แก่ สังคมที่มีผู้สูงอายุ อายุ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 7 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ถือว่าประเทศนั้นได้กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุร้อยละ 14 จะถือว่าประเทศนั้นๆ ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) และในประเทศที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ประเทศนั้น จะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-Aged Society)

Figure 1
Projected Acceleration of World Population Aging

ในปัจจุบัน สังคมผู้สูงอายุกลายเป็นปัญหาที่เริ่มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในหลายประเทศทั่วโลกจากสถิติของ UN ในปี 2017 พบว่ามีผู้สูงอายุ ที่อายุมากกว่า 60 ปี ทั่วโลกจำนวนมากกว่า 962 ล้านคนมากกว่า 2 เท่าของจำนวนผู้สูงอายุในปี 1980 ซึ่งมีจำนวนเพียง 382 ล้านคน และยังถูกคาดการณ์อีกว่า ในปี 2050 จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวอีกครั้ง โดยในจำนวนดังกล่าว ประเทศกำลังพัฒนา ถือเป็นประเทศที่อัตราผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากที่สุด เนื่องจากประเทศกำลังพัฒนาถูกเลือกให้เป็นที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุจากทั่วโลก ในปี 2017 2 ใน 3 ประชากรผู้สูงอายุโลกอาศัยอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา และจำนวนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนในปี 2050 คาดว่าจะมีจำนวนผู้สูงอายุที่อาศัยในประเทศกำลังพัฒนาถึงร้อยละ 79

ในปัจจุบัน ประเทศญี่ปุ่นก็ยังคงครองอันดับ 1 ของประเทศที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก โดยมีจำนวนถึงร้อยละ 26.3 ต่อด้วยประเทศอิตาลีร้อยละ 22.4 กรีซร้อยละ 21.4 เยอรมัน 21.2 และ โปสตุเกสร้อยละ 20.8 ตามลำดับ โดยใน 25 ประเทศแรกที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด ประกอบไปด้วยประเทศในทวีปยุโรปเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันทวีปยุโรป และอเมริกาเหนือจะมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก แต่ภูมิภาคอื่น ๆ ก็มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในปี 2050 ผู้สูงอายุในยุโรป ถูกคาดการณ์ว่าจะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 35 และ ร้อยละ 28 ในอเมริกาเหนือ ร้อยละ 25 ในละตินอเมริกาและ แคนแคริบเบียน ร้อยละ 24 ในเอเชีย ร้อยละ 23 ในโอเชียเนีย และ ร้อยละ 9 ใน แอฟริกา

มีหลักฐานที่แน่ชัดแสดงให้เห็นว่า ประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว จะมีอัตราการเกิดที่ต่ำลง และประชากรมีอายุยืนมากกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งญี่ปุ่นเองก็ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่ประชากรมีอายุยืนมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันญี่ปุ่นได้เป็นประเทศที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด จากการรายงานของ WHO (World Health Organization) ประชากรชาวญี่ปุ่นที่มีอายุ 75 ปี จะมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงมากกว่าผู้สูงอายุในประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังเป็นประเทศที่เปลี่ยนเป็นสังคมผู้สูงอายุในช่วงเวลาอันสั้น ในยุโรปเองที่ได้ประสบกับสถานะสังคมผู้สูงอายุมาก่อนประเทศอื่นๆ แต่ในปัจจุบันก็ยังคงทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ในยุโรปมีประชากรผู้สูงอายุถึง 161 ล้านคน

จากโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ทั้งนโยบายของภาครัฐ และเอกชนต้องปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุในประเทศ โดยในประเทศพัฒนาแล้วอย่างทั้งในยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ได้มีการจัดการชีวิตผู้สูงอายุได้ดีทั้งสิ้น โดยผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสะดวก จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ภาครัฐได้จัดทำไว้ให้ เช่น การเดินทางด้วยขนส่งสาธารณะ ทั้งนี้ผู้ประกอบการก็ต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และเพื่อความอยู่รอดของบริษัท เช่น ในปี 2014 ได้มีรายงานว่าผ้าอ้อมผู้ใหญ่ในญี่ปุ่นมียอดขายมากกว่าผ้าอ้อมเด็ก แสดงให้เห็นว่าบริษัทต่างๆ ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา

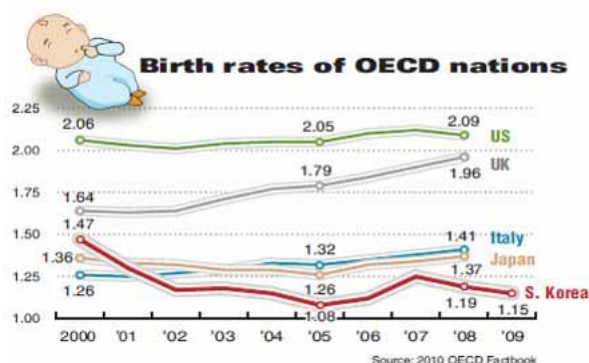
สังคมผู้สูงอายุในเกาหลีใต้

ถึงแม้ว่าประเทศญี่ปุ่นจะเป็นผู้นำด้านประชากรผู้สูงอายุ แต่ในปัจจุบันประเทศอื่นๆ ในแถบเอเชียตะวันออก เช่น สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน รวมถึงเกาหลีใต้ ก็ได้เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน ประเทศเกาหลีใต้ถือเป็นอีกหนึ่งประเทศที่หน้าจับตามองในการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุเพราะว่า นอกจากจะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น เป็นจำนวนมากแล้ว อัตราการเกิดของประชากรยังต่ำที่สุดในประเทศ OECD อีกด้วย

	When proportion of 65+ years old reaches			Years taken	
	7%	14%	20%	7% -> 14%	14% -> 20%
Korea	2000	2018	2026	18	8
U.S.	1942	2013	2028	71	15
Germany	1932	1972	2012	40	40
Japan	1970	1994	2006	24	12
U.K.	1929	1976	2021	47	45
France	1864	1979	2020	115	41
Italy	1927	1988	2007	61	19
Sweden	1887	1972	2012	85	40

International comparison of the years taken to move into the aged society

นอกจากนี้เกาหลียังเป็นประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรอย่างรวดเร็วที่สุดในโลก โดยเกาหลีใช้เวลาเพียง 18 ปี ในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aging Society) และใช้เวลาเพียง 8 ปี ในการกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-Aged Society) ในขณะที่ญี่ปุ่นใช้เวลา 24 ปี และ 12 ปี อเมริกาใช้เวลา 71 และ 15 ปี อิตาลีใช้เวลา 61 และ 19 ปี ตามลำดับ

สาเหตุหลักของการเกิดสังคมผู้สูงอายุในประเทศเกาหลีใต้ประกอบด้วย 2 สาเหตุหลักๆเช่นเดียวกับประเทศ อื่นๆ คือ มีอัตราการมีลูก (Fertility rate) ต่ำลง และคนมีอายุยืนมากขึ้น (Life expectancy) ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการแพร่หลายของวิวัฒนาการทางการแพทย์ และการดูแลสุขภาพ ที่สามารถยืดอายุประชากรจากอายุ 52 ปี ในปี1955–1960 เป็นอายุ 82 ในปี 2015 หลังจากที่จำนวนประชากรที่มีสุขภาพดีเพิ่มมากขึ้น ประชากรมีอายุยืนมากขึ้น ครอบครัวมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่หลังจากสงครามเกาหลี ทรัพยากรในประเทศมีจำกัด ไม่สามารถรองรับความต้องการของประชากรได้ทั้งหมด รัฐบาลจึงได้รณรงค์ให้แต่ละครอบครัวมีลูกน้อยลงในปี 1962 จึงส่งผลให้อัตราการมีลูกลดลงตั้งแต่ตอนนั้นเป็นต้นมา เกาหลีจึงเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการมีลูกน้อยที่สุด ในประเทศกลุ่มOECD โดยมีอัตราการมีลูกเพียงร้อยละ 1.2 ต่อผู้หญิง1คน จากรายงานของธนาคารโลก อีกทั้งในสังคมที่มีการแข่งขันและความกดดันสูงอย่างประเทศเกาหลี เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้หลายๆ ครอบครัวตัดสินใจที่จะไม่มีลูก เนื่องจากค่านึงถึงค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู และสังคมความกดดันที่เด็กจะต้องเผชิญในอนาคต จากสาเหตุดังกล่าวทั้งหมดส่งผลให้โครงสร้างประชากรในประเทศเกาหลีใต้เปลี่ยนไป

นอกจากจะมีจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างมากแล้ว ในประเทศเกาหลีไต่ยังถือว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีจำนวนผู้สูงอายุยากจนมากที่สุดอีกด้วย ในประเทศพัฒนาแล้วหลายๆแห่งในโลก เช่น เยอรมัน, สวีเดน และนอร์เวย์ วิถีชีวิตผู้สูงอายุหลังเกษียณเป็นไปได้อย่างสะดวกสบาย จากการได้เงินสนับสนุนจากรัฐบาลที่มากพอ และการอาศัยอยู่ในความดูแลของลูกหลานและครอบครัวที่อบอุ่น แต่สถานการณ์ในเกาหลีกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม จากการรายงานของ OECD ในปี2015 พบว่า ในประเทศเกาหลีมีประชากรผู้สูงอายุที่ยากจนถึงร้อยละ 46 จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงที่สุดในกลุ่มประเทศ OECD นอกจากนี้ 1ใน4 ของผู้สูงอายุอาศัยอยู่เพียงลำพัง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความเหงาและเศร้าตามมา ประเทศเกาหลีจึงเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายในผู้สูงอายุมากที่สุดเช่นกัน

จากการรายงานของ Channel News Asia (CNA) ได้จัดทำสารคดีเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุเกาหลีใต้และพบว่า ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล ที่มีข้อจำกัดให้ผู้ที่มิบุตร ถูกยกเว้นการให้เงินช่วยเหลือ ซึ่งในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน บุตรก็ไม่สามารถจะหาเงินมามากพอที่จะเลี้ยงพ่อแม่ในวัยเกษียณอายุได้ ในสังคมเกาหลีปัจจุบัน จึงสามารถเห็นผู้สูงอายุทำงานเพื่อเลี้ยงชีพตัวเอง นอกจากนี้โอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุมียังมีจำกัดเนื่องด้วยปัญหาสุขภาพและความแข็งแรงของร่างกาย จึงจะเห็นผู้สูงอายุผู้หญิงทำงานเป็นพนักงานขายตามร้านอาหารหรือซูเปอร์มาร์เก็ต และผู้สูงอายุผู้ชายทำงานส่งอาหาร หรือแม้กระทั่งเก็บขยะ จากสถานการณ์ข้างต้น จึงเป็นเรื่องทำทนายของประชากรเกาหลีใต้เมื่อวันที่ตนก้าวเข้าสู่ผู้สูงอายุ

ซึ่งทางรัฐบาลเกาหลีใต้เองก็ไม่ได้นั่งนอนใจ นโยบายของประธานาธิบดีมุนแจอิน (Moon Jae-in) ได้กังวลเกี่ยวกับปัญหาประชากรผู้สูงอายุโดยเฉพาะเรื่องเงินสนับสนุนจากรัฐบาลที่น้อยเกินไปและปัญหาการทำงานของผู้สูงอายุ ทำให้รัฐบาลมีโครงการจัดหางานให้แก่ผู้สูงอายุ และเพิ่มเงินช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุผู้มีรายได้น้อย

ธุรกิจการค้าและบริการเพื่อผู้สูงอายุในเกาหลีใต้

ธุรกิจและบริการเพื่อผู้สูงอายุ คือธุรกิจที่ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถยังชีพด้วยสุขภาพที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ประกอบไปด้วยธุรกิจเฉพาะทางหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น อุตสาหกรรมธุรกิจและบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับดูแลสุขภาพ, อุตสาหกรรมบ้านพักผู้สูงอายุ, อุตสาหกรรมด้านยาและอุปกรณ์เวชภัณฑ์ เป็นต้น ธุรกิจการค้าและบริการเพื่อผู้สูงอายุกำลังเติบโตและเป็นที่นิยมอย่างมาก ในประเทศที่มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และมีกำลังซื้อที่เพิ่มมากขึ้นในเกาหลีใต้ และยังคงมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นได้อีกมากในอนาคตอันใกล้ จากการรายงานที่คาดการณ์ไว้ว่า ธุรกิจและบริการเพื่อผู้สูงอายุในเกาหลีใต้จะเติบโตถึงร้อยละ 12.9 ในเวลา 10 ปี นับจากนี้ ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมโดยรวมเติบโตเพียงร้อยละ 4.7 ซึ่งธุรกิจและบริการเพื่อผู้สูงอายุจะเติบโตได้ต้องอาศัยความร่วมมือของแพทย์, นักกายภาพบำบัด, นักโภชนาการ, นักจิตวิทยา และ ภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าวเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

ในหลายๆประเทศผู้นำด้านธุรกิจและบริการเพื่อผู้สูงอายุ เช่นในยุโรปและญี่ปุ่น ผู้สูงอายุมักจะเต็มใจและพึงพอใจที่จะไปอาศัยอยู่ในบ้านพักผู้สูงอายุ แต่ในประเทศเกาหลีนั้น การจะเลือกไปอยู่ยังบ้านพักผู้สูงอายุกับสร้างความลำบากใจทั้งกับตัวผู้สูงอายุเองและลูกหลาน ถึงแม้ว่าตัวผู้สูงอายุเองจะเต็มใจในการไปใช้ชีวิตที่บ้านพักคนชราก็ตาม ซึ่งในปัจจุบันประเทศเกาหลีก็ได้ มีบ้านพักผู้สูงอายุที่มีความทันสมัยและหรูหราเกิดขึ้นมากมาย เพื่อรองรับความต้องการของผู้สูงอายุระดับกลางขึ้นไป เช่นเดียวกับนายลี บอมฮงและภรรยา ก็ได้เลือกที่จะไปอยู่ยังบ้านพักคนชราระดับเฟิร์สคลาส La Vie D'Or ที่อยู่นอกตัวเมืองโซล เพื่อใช้ชีวิตในแบบที่เรียบง่ายและมีความสุขไปกับกิจกรรมต่างๆและได้รับการดูแลจากผู้เชี่ยวชาญ แทนที่จะต้องติดอยู่กับบ้านทำงานบ้านด้วยความเหงา เช่นเดียวกับผู้สูงอายุระดับกลางถึงล่าง ที่“silver town”หรือบ้านพักผู้สูงอายุแบบครบวงจรก็เป็นหนึ่งในธุรกิจที่กำลังเติบโตเป็นอย่างมาก จากการสอบถามผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในซิลเวอร์ทาวน์ ก็ได้เห็นพ้องไปในทางเดียวกันว่า การมาอยู่ในบ้านพักแห่งนี้เป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับพวกเขา เนื่องจากบ้านพักเหล่านี้

นอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุแล้ว ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายเช่นร้านอาหาร สระว่ายน้ำ ฟิตเนส คลินิก ร้านเสริมสวย ซาวน่า ห้องคาราโอเกะ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด และอื่นๆอีกมากมาย เพื่อคอยให้ความบันเทิงแก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีให้บริการอื่นๆ เช่น พาเที่ยว

ทำความสะอาด และบริการซัก-รีด แต่เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สิ่งที่ต้องคำนึงเป็นหลักคือเรื่องของสุขภาพ ซิลเวอร์ทาวน์ส่วนมาก จึงมักจะมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลเพื่อให้ดูแลผู้สูงอายุได้อย่างง่าย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีโปรแกรมตรวจสุขภาพประจำปี และยังมีพยาบาลประจำอยู่อีกด้วย รวมทั้งสิ่งก่อสร้างในซิลเวอร์ทาวน์ ยังเอื้อต่อการใช้วีลแชร์ ห้องน้ำก็ทำมาจากวัสดุกันลื่นทั้งหมด ซึ่งซิลเวอร์ทาวน์จะมีความแตกต่างจากสถานพยาบาลหรือ Nursing home เนื่องจาก Nursing home จะมีไว้สำหรับผู้ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และต้องได้รับการดูแลพิเศษเท่านั้น แต่ซิลเวอร์ทาวน์ เปรียบเสมือนเมืองจำลองขนาดเล็กที่มีไว้เพื่อเป็นทางเลือกในการใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างสะดวกสบายของผู้สูงอายุ จากจำนวนซิลเวอร์ทาวน์ที่มีมากขึ้นเรื่อย ทำให้ตระหนักกว่าว่ากระแสของซิลเวอร์ทาวน์ได้รับการยอมรับจากสังคมเกาหลีมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งทั้งบริษัทน้อยใหญ่ก็ได้เร่งพัฒนาธุรกิจและบริการเพื่อผู้สูงอายุของตน เพื่อคว้าโอกาสในการเป็นส่วนแบ่งในตลาด โดยกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการได้รายงานว่า มีบริษัทยักษ์ใหญ่ของเกาหลีหรือเชบอมากกว่า 13 บริษัทได้มีการวางแผนโครงการธุรกิจเพื่อผู้สูงอายุมากกว่า 60 โครงการ ซึ่งรวมถึง silver towns, "silver" hot springs, "silver" golf courses

นอกจากภาคเอกชนแล้ว รัฐบาลเกาหลียังได้มีโครงการต่างๆมากมายเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยรัฐบาลแต่ละท้องถิ่น ก็ได้มีโครงการที่จะสร้างซิลเวอร์ทาวน์ของเมืองนั้นๆ โดยผู้สูงอายุผู้มีรายได้น้อยเท่านั้นที่จะสามารถอยู่ในบ้านพักโดยรัฐบาลได้โดยในราคาที่ถูกมาก ประมาณ 350,000 วอนต่อเดือนเท่านั้น แต่ผู้สูงอายุผู้มีรายได้พอในการใช้จ่ายจะต้องจ่ายเงินเพื่ออาศัยในบ้านพักของเอกชน ซึ่งราคาจะอยู่ที่ 400,000 ถึง 3 ล้านวอนต่อเดือน ซึ่งซิลเวอร์ทาวน์ในโซลก็ จะมีราคาที่สูงที่สุดโดยราคาเริ่มต้นที่ 800,000 วอน ต่อเดือน โดยราคาต่อยูนิตขนาด 76 ตารางเมตรมีราคาถึง 200 ล้านวอน

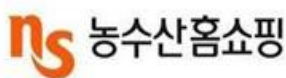
ทั้งนี้วิถีชีวิตของผู้สูงอายุชาวเกาหลีค่อนข้างมีความกระฉับกระเฉง จึงมีผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพในการใช้ชีวิต (Active aging) ค่อนข้างเยอะ จากที่มักจะเห็นคนแก่ชาวเกาหลียังคงทำงาน และไปไหนมาไหนด้วยตัวเอง ซึ่งผู้สูงอายุชาวเกาหลีบางส่วน ก็ได้เลือกที่จะสร้างธุรกิจเล็กๆหลังจากวันเกษียณ เช่น ร้านกาแฟ หรือร้านไก่ทอด นอกจากนี้ยังชอบกิจกรรมที่ใช้พลัง เช่น ปีนเขาและตีกอล์ฟ กลุ่ม Active aging จึงเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อและมีส่วนร่วมทางสังคมที่สูงกว่า

นอกจากธุรกิจบริการเพื่อผู้สูงอายุแล้ว ตลาดอาหารเพื่อสุขภาพและอาหาร Organic นั้น ก็เป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ หากแต่อุตสาหกรรมอาหาร เพื่อสุขภาพและอาหาร Organic ในเกาหลีมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่อาหารเด็กมากกว่า กลุ่มผู้สูงอายุจึงยังไม่มีหลากหลาย ในตลาดอาหารผู้สูงอายุเท่าที่ควร ในด้านเครื่องอุปโภคนั้น ได้มีการพัฒนาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งมีบริษัทใหญ่จากต่างชาติมาลงทุนในเกาหลี เนื่องจากเห็นว่าเกาหลีเป็นประเทศที่มีประสิทธิภาพในการมาลงทุน และเป็น

ตลาดที่น่าสนใจ บริษัท Kimberly-Clark บริษัทผลิตกระดาษทิชชูและอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กระดับโลก เลือกที่จะมาลงทุนที่เกาหลีโดยมุ่งเน้นถึงตลาดผู้สูงอายุ เนื่องจากผลิตภัณฑ์เพื่อผู้สูงอายุกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยจะมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาสินค้าเพื่อผู้สูงอายุกลุ่ม Active aging ทางบริษัทจึงได้ทำแบรนด์ "Golden Friends" ซึ่งเป็นสินค้าเพื่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะ และเริ่มขายที่เกาหลีเป็นที่แรก

เนื่องจากคนเกาหลีนิยมซื้อของผ่านทางออนไลน์ ธุรกิจ e-commerce ของเกาหลี จึงประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน e-commerce ที่ดังอย่าง Gmarket 11street หรือ coupang ก็ได้มีหมวดหมู่สินค้าสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะหรือ Silver products (실버용품) ซึ่งได้รวบรวมสินค้าเพื่อผู้สูงอายุ เช่น ไม้เท้า รถเข็น อาหารเสริม เครื่องช่วยฟัง และสินค้าอื่นๆอีกมากมาย และในประเทศเกาหลีนั้น การซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคยังสามารถทำได้ จากการสั่งซื้อผ่านทางเว็บไซต์ของซูเปอร์มาร์เก็ตต่างๆได้ด้วย เช่น เว็บไซต์ของ Homeplus ซึ่งเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตอันดับต้นของเกาหลี ได้มีบริการจัดส่งอาหาร ของสดต่างๆ รวมถึงของใช้อีกด้วย นอกจากการขายผ่านทางเว็บไซต์แล้ว อีกหนึ่งช่องทางที่เป็นที่น่าจับตามอง ได้แก่ การค้าผ่านโทรทัศน์หรือ Homeshopping ซึ่งยังคงเป็นช่องทางที่มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในเกาหลี ในขณะที่หลายประเทศทั่วโลกเริ่มปิดตัวลงไป แต่ในเกาหลีนั้น มีการเจริญเติบโตถึงร้อยละ 53.1 จากปี2012-2017 โดยในประเทศเกาหลีมีช่อง home shopping มากถึง 17 ช่อง จากหลายบริษัทใหญ่เช่น Hyundai, Lotte และ CJ ซึ่งเมื่อเปิดทีวีของเกาหลี จะพบว่าในช่องทีวีเลข 1-40 (ช่องที่เป็นที่นิยมที่สุด) นั้นมีช่องที่เป็น home shopping ถึง 14 ช่อง ซึ่งผู้ที่ยังทำให้การขายสินค้าผ่านทีวี ยังขับเคลื่อนไปได้ ส่วนหนึ่งก็คือ ผู้สูงอายุ จากวิถีชีวิตที่ผู้สูงอายุระดับกลางขึ้นไป มักจะมีเวลาว่างอยู่บ้าน เมื่อไม่รู้จะทำอะไรก็เลือกที่จะเปิดทีวี และการซื้อของผ่านช่องทาง home shopping นั้นก็มีความสะดวกสบายมาก ซื้อของได้ตามต้องการโดยไม่ต้องออกไปซื้อเอง และวิธีการซื้อก็ไม่ยุ่งยากเช่นกัน

ในปัจจุบันประเทศไทยก็ได้เริ่มตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ที่เกิดขึ้นในหลายๆประเทศทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทยเอง ที่ในปัจจุบันก็ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีจำนวนผู้สูงอายุ 11 ล้านคน หรือประมาณ 16% ของประชากรทั้งประเทศ และคาดว่าภายในปี 2031 จะเพิ่มขึ้นเป็น 19 ล้านคน หรือประมาณ 28% ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งจะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเต็มรูปแบบ

หลายภาคส่วนในประเทศไทยจึงได้มีการเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุที่จะเกิดขึ้นโดยในปัจจุบันก็ได้ประเทศไทย ก็ศูนย์กลางที่สำคัญของผู้สูงอายุทั่วโลกเนื่องจากประเทศไทย เป็นประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำ ภูมิอากาศอบอุ่นตลอดทั้งปี เหมาะแก่การอาศัยระยะยาว และการมาเที่ยวของผู้สูงอายุ เนื่องจากมีความพร้อมด้านงานบริการการท่องเที่ยวและโรงแรม นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการให้มีความพร้อมและความก้าวหน้าทางด้านการแพทย์ การอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพและสถานพยาบาล จึงได้เป็นประเทศที่ผู้สูงอายุต่างชาติหลายๆคนอยากมาอยู่

ประเทศไทยก็เป็นหนึ่งตัวเลือกหลักของผู้สูงอายุชาวเกาหลีซึ่งนักท่องเที่ยวเกาหลี ที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนเยอะเป็นอันดับ 5 รองจากจีน, มาเลเซีย, ญี่ปุ่น และรัสเซีย ซึ่งในจำนวนนักท่องเที่ยวเกาหลีทั้งหมด ผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป นับเป็นสัดส่วนที่ใหญ่ที่สุด โดยมีจำนวนถึง ร้อยละ 24.22 ซึ่งเป้าหมายหลัก ในการมาประเทศไทยของผู้สูงอายุ คือ การมาเที่ยว, ตีกอล์ฟ และมารับการรักษาพยาบาล นอกจากนี้ในเมือง ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมอย่างกรุงเทพ, เชียงใหม่, ภูเก็ต, พัทยา และหัวหิน ก็มีร้านอาหารเกาหลีเกิดขึ้นมากมายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุรวมทั้งประเทศไทย ยังสามารถจัดการท่องเที่ยว เพื่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ได้อีกด้วย โดยการมีตารางเที่ยวที่เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุ ไม่หนักเกินไป มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกพร้อม สำหรับการเดินทาง ซึ่งจะยิ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวประเทศไทย สำหรับผู้สูงอายุมีการเติบโตมากขึ้นไปอีก

นอกจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแล้วประเทศไทย ยังได้มีการริเริ่มธุรกิจดูแลผู้สูงอายุที่น่าสนใจหลายโครงการ เช่นการบริการวางแผนทางการเงินให้แก่ผู้สูงอายุ และ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปโดยเฉพาะอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น อาหารไขมันต่ำ ไม่มีคอเลสเตอรอล น้ำตาลน้อยหรือไม่ใส่เลย ผลิตภัณฑ์ที่ป้องกันหรือช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคต่าง ๆ อาทิ โรคหัวใจและหลอดเลือด มะเร็ง เบาหวาน และระบบย่อย เป็นต้น โดยสามารถนำสรรพคุณจากสมุนไพรไทยมาประยุกต์เพื่อประโยชน์ทางโภชนาการและการเพิ่มมูลค่า ซึ่งประเทศไทยได้ขึ้นชื่อว่าเป็นครัวของโลก มีอาหารอร่อย วัตถุดิบอุดมสมบูรณ์ และในปัจจุบันประเทศไทยเองก็ได้ให้ความสำคัญกับอาหารเพื่อสุขภาพและอาหาร Organic มากขึ้น และยังมีการพัฒนาอาหารเพื่อผู้สูงอายุตามแบบประเทศญี่ปุ่นหรือเรียกว่า Universal Design Food เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุที่มีปัญหาในการเคี้ยว การกลืน และการย่อยอาหาร รับประทานอาหารได้และได้รับสารอาหารอย่างครบถ้วน อีกทั้งยังเป็นโอกาสสำคัญในการเจาะตลาดเกาหลี เนื่องจากตลาดอาหารสำเร็จรูปของผู้สูงอายุประเทศเกาหลียังมีความหลากหลายที่ไม่มากนัก

นอกจากนี้ยังมีธุรกิจเกิดใหม่เช่น home care เป็นธุรกิจจัดหาผู้ดูแลคนแก่ไปตามแต่ละบ้าน ซึ่งจะแตกต่างจาก Nursing home โดย home care นั้น ผู้สูงอายุจะใช้ชีวิตอยู่บ้านตัวเองโดยมีคนดูแลอย่างมืออาชีพ ที่ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว ถึงแม้ว่า home care จะยังเป็นธุรกิจขนาดเล็กแต่มีโอกาเติบโตได้เรื่อยๆ โดยมีข้อดีคือใช้เงินลงทุนน้อยและมีการบริหารจัดการไม่ซับซ้อน แต่มีความท้าทายที่สำคัญในการจัดหาผู้ดูแลที่มีคุณภาพและมีทักษะพยาบาล ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา พบว่า home care มีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีอัตรากำไรเพิ่มขึ้นราว 2 เท่า ในขณะที่ nursing home มีอัตรากำไรที่ลดลง ซึ่งธุรกิจโฮมแคร์นี้สามารถขยายไปได้จนถึงการทำแฟรนไชส์ จากตัวอย่างในต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกาที่ได้รับความนิยมสูง มีอัตราการเติบโตของรายได้ถึง 5% ต่อปี มีการขยายสาขาในต่างประเทศด้วย อาทิ สหราชอาณาจักร เยอรมนี จีน

แคนาดา ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย เป็นต้น

นอกจากHome care แล้วก็ยังมีธุรกิจบริการอื่นๆที่น่าสนใจและสามารถปรับใช้ได้กับประเทศเกาหลี เมื่อคนเกาหลีเดินทางมาประเทศไทย สิ่งที่เขาขาดไม่ได้เลยคือการนวด, สปา และกายภาพบำบัดโดยแพทย์แผนไทยวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงในประเทศไทยมากอยู่แล้ว และในปัจจุบันอุตสาหกรรมการนวด และสปา ยังได้ก้าวหน้ามากขึ้น มีสปาครบวงจรเกิดขึ้นหลายแห่งเพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลายของผู้เข้ารับบริการ เช่น สปาไทยที่มีชื่อเสียงอย่าง Panburi (ปัญญาบุรี) ซึ่งเป็นบริษัทหลัก Luxury Skincare และเครื่องหอมตกแต่งบ้าน ผลิตภัณฑ์สำหรับโรงแรมและสปา ระดับสูงที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก ได้เปิดตัว Panburi wellness ในห้างเกษร ใจกลางกรุงเทพ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อการชะลอวัย และการเติมเต็มสุขภาพให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ Panburi ก็ยังได้มีการขยายสาขาไปยังต่างประเทศเช่น ไนโตเกีย ประเทศญี่ปุ่น และ ในปีนี้ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งกรุงโซลเอง ก็เป็นจุดหมายที่น่าสนใจหากมีการสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้มีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นในประเทศเกาหลี ก็จะเป็นโอกาสดีของผู้ประกอบการไทยในการขยายกิจการมายังเกาหลี

นอกจากธุรกิจบริการแล้ว ยังมีสินค้าไทยอีกมากมายที่มีประสิทธิภาพในการส่งออกมายังประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว เช่น เฟอร์นิเจอร์สำหรับผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นหมอนและที่นอนอย่างพารา, เก้าอี้ไม้เพื่อรองรับสรีระของผู้สูงอายุ, เตียงนอนแบบปรับได้ รวมไปถึงอ่างอาบน้ำแบบเดินเข้าได้(walk-in bath tub) โดยไม่ต้องก้าวข้ามขอบอ่างเพื่อความปลอดภัย ที่ได้เริ่มเข้าสู่ตลาดเกาหลีและได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงอุปกรณ์ตกแต่งบ้านเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุที่กำลังเติบโตในประเทศไทย เช่น ด้ามจับในห้องน้ำ ก๊อกน้ำ ลูกบิดประตู และสวิตช์-ปลั๊กไฟ ที่ใหญ่

ธุรกิจการค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุถือเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไม่ควรมองข้าม โดยกลุ่มเป้าหมายกลุ่มรวมถึงผู้สูงอายุทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่อาศัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลเองก็สนับสนุนนโยบายหลายอย่างเพื่อสนับสนุนผู้สูงอายุต่างชาติในไทย เช่น การขยายเวลาให้ชาวต่างชาติอายุ 50 ปีขึ้นไป ที่ต้องการพำนักในไทย (Long-stay Visa) จากเดิมไม่เกิน 1 ปี เพิ่มเป็น 10 ปี เพื่อเอื้อให้ผู้สูงอายุต่างชาติมีระยะเวลาพำนักในไทยนานขึ้น และนโยบายผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุของโลก

ประเทศไทยได้เปรียบในการเตรียมพร้อมการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุ โดยในตอนประเทศไทยยังไม่ได้มีจำนวนผู้สูงอายุมากนัก ประเทศไทยได้เป็นศูนย์กลางรับรองผู้สูงอายุจากทั่วโลก รวมทั้งยังส่งออกสินค้าให้ผู้สูงอายุไปยังหลายประเทศอีกด้วย ผู้ประกอบการในประเทศไทยเองก็ได้คิดค้นนวัตกรรมต่างๆเพื่อผลิตและพัฒนาสินค้าให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น จึงเป็นโอกาสที่ดีกับทั้งผู้ประกอบการไทยและอุตสาหกรรมเพื่อผู้สูงอายุในประเทศไทยที่จะเติบโตมากขึ้น และเป็นประเทศผู้นำด้านธุรกิจสินค้าและบริการเพื่อผู้สูงอายุที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก

แหล่งที่มา

- <https://www.nytimes.com/1996/05/14/news/silver-starts-to-boom-in-south-korea.html>
- <https://brandinside.asia/insight-aging-society/>
- <https://www.scbeic.com/th/detail/product/3550>
- <https://synapse.koreamed.org/search>
- <https://www.funglobalretailtech.com/research/deep-dive-%E2%80%A8the-challenges-aging-population-south-korea/>
- <https://news.thaipbs.or.th/content/256318>
- <https://www.ft.com/content/f356f8a0-1d8c-11e4-8f0c-00144feabdc>
- <https://www.worldatlas.com/articles/countries-with-the-largest-aging-population-in-the-world.html>
- http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WPA2017_Highlights.pdf
- <http://fuangfah.econ.cmu.ac.th/teacher/nisit/files>
- <http://www.lookeastmagazine.com/2013/07/korean-visitors-to-thailand-strong-rebound-after-three-year-slump/>
- <http://www.silvereco.org/en/statistics/>
- http://hotdeal.koreadaily.com/product/product_detail.asp?cat_no=8&prd_idx=2431

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงโซล
มกราคม 2562